REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina [ill.]-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 55 **Brașov, Sâmbătă 8 (21) Martie** **1908.**

Ceștiune de limbă ori de administrație?

Tot mai mult se apropie votarea hotărâtoare în afacerea revizuirei regulamentului camerei ungare. Acum vorbesc propunătorii moțiunilor. Eri a vorbit deputatul dr. Mihail Polit, care a prezentat moțiunea clubului naționalist. Inaintea lui, toți vorbitorii acestui club dearândul au pledat în contra tendințelor amenințătoare ale guvernanților de astăzi, față cu naționalitățile. Cel din urmă dintre deputății clubului naționalist, cari au combătut aceste tendințe energic și cu agerime, a fost Dr. Iuliu Maniu.

Eri a resumat Dr. Polit, argumentele aduse de deputații români. Cu aceasta ocaziune deputatul naționalist sârb a reînoit vechile sale declarațiuni, după cari naționalitățile nu urmăresc tendențe federalistice. Apoi și-a desfășurat vederile cunoscute contrare ideii de a alcătui în Ungaria cantoane ca în Elveția, stăruind numai pentru organizarea autonomiei comitatelor pe bază democratică, ținându-se seamă de elementele etnice ale Ungariei.

Toate acestea cale vale, nu ne sunt nouă, dar ne surprinde că Dr. Polit vine acuma deodată cu altă deslușire, afirmând că reorganizarea aceea a autonomiei comitatelor, el o cere în interesul unei mai bune administrațiuni și adăugând apoi că cestiunea naționalităților în Ungaria nu e o cestiune curată de limbă, ci o cestiune administrativă.

Aici trebue să stăm pe loc și să ne gândim ce va se zică a declara, că cestiunea naționalităților e mai mult o cestiune administrativă. Va se zică s'ar părea că nu să tractează de-a pune odată stavile puternice exceselor de supremație a limbei maghiare, ci de aceea ca administrația se fie dreaptă și cinstită. Cum va putea fi însă dreaptă și cinstită, când ea nu respectează drepturi de limbă, nu libertatea omului și a cetățeanului!

Dr. Polit adauge, ce e drept, că comitatele ar trebui să fie arondate după elementele etnice ale Ungariei și să se introducă în ele o administrație națională. Cum se va putea însă introduce o administrație națională dăinuind mai departe supremația limbei maghiare, care țintește de-a dreptul la crearea, cum zice Polit, a unui stat național maghiar etnic-unitar cu călcarea în picioare a culturei popoarelor de altă limbă?

Nouă ni-se pare că pe calea aceasta a argumentării care dă cu stânga ce ia cu dreapta, cestiunea naționalităților ajunge într'o dilemă foarte primejdioasă pentru aceste naționalități. Și aceasta fiindcă credem și suntem convinși, că cu cestiunea limbei stă și cade cestiunea naționalităților în Ungaria.

Am schițat aici impresiunea ce ne-a făcut'o la prima cetire resumatul ce-l aduc foile din Budapesta din vorbirea de eri a deputatului Polit. Nu voim să ne grăbim însă cu judecata noastră până ce nu vom ceti în protocolul stenografic pe larg și amănunțit aceste părți ale vorbirei amintitului deputat și până ce nu ne vom convinge că el a emis în genere astfel de idei și dacă le-a emis ca idei ale clubului naționalist.

La aniversarea ziarului nostru.

Cu poșta de aseară am primit dela *„Sindicatul ziariștilor“* din București următoarea însuflețită și înălțătoare adresă de felicitare:

„Gazetei Transilvaniei“

Brașov.

O aniversare rară, ori unde, unică la noi, este aceea pe care o sărbătorește astăzi „Gazeta Transilvaniei“. A stărui șaptezeci de ani fără întrerupere într'una și aceeași luptă sfântă, întru urmărirea acelorași înalte idealuri, poate să fie un titlu de mândrie și de glorie pentru ori ce publicație din lume, și ori cine se va asocia ori când, cu dragă inimă, cu recunoaștere și cu urări la asemeni sărbătoriri. In aniversarea „Gazetei Transilvaniei“ însă noi sărbătorim ceva mai mult, sărbătorim în acelaș timp și aducerea aminte a unei date epocale în istoria redeșteptării noastre naționale.

Data care însemnează înființarea „Gazetei Transilvaniei“, însemnează în adevăr și data pășirii noastre cu hotărâre pe tărâmul ziaristicei, pe care până atunci abia cu sfială îl putusem pipăi. Aniversarea întemeiării „Gazetei Transilvaniei„ este deci o sărbătoare a întregei noastre presse, căci începuturile ei se confundă cu începuturile însăși ale gazetăriei românești.

Iată pentruce Sindicatul ziariștilor din București își ține drept o datorie, ce cu suflet înălțat și-o împlinește, de a se număra în șirul d'intâi al celor ce vin să aducă „Gazetei Transilvaniei“ prinosul urărilor lor, pornite din sentimentul cel puternic și neperitor al solidarității culturale naționale.

O emblemă a acestei solidarități a fost însăș întemeierea, și a continuat a fi tot timpul, existența „Gazetei Transilvaniei“. Ea a știut să strângă, încă de acum trei sferturi de veac, în jurul ei, în acelaș mănunchiu, pe cei mai de seamă dintre fruntașii de atunci ai culturii românești de dincolo și de dincoace de Carpați, și adesea și de atunci încoace s'au întâlnit în coloanele ei numele stimate ale luptătorilor de pretutindeni ai neamului.

Politicește despărțiți, — culturalicește însă una, avem astfel dreptul și noi a numi „Gazeta Transilvaniei“ a noastră și a o sărbători ca pe a noastră, urându-i ca și de acum înainte să stea neclintită în slujba acelor idealuri, în lupta pentru cari a putut să numere victorii sau înfrângeri, dar cărora a rămas, de-a pururea și în orice clipă, credincioasă.

Pildă vie a unei asemenea statornicii, ea înalță inimele noastre, gazetari români, spre hotărârea cea tare a jertfei, spre împlinirea cea fără de prihană a datoriei către neam, spre credința cea curată și mântuitoare.

„Gazeta Transilvaniei“ să trăiască și trecutul ei strălucit să i dăruiască în lumina lui viitoru-i fără de sfârșit!

„Sindicatul ziariștilor din București“.

(L. S.) Președinte *I. Procopiu.*

P. S. Textul acestei adrese, în original, scrisă pe un pergament de un distins pictor, d-l [ill.] Bran, pentru a fi păstrată ca document, va urma acesteia, imediat ce va fi gata.

Secretar I. Pongupol.

*

„Secolul“ din București de Joi, 6 Martie v., scriind despre jubileul „Gazetei“, după ce amintește pe întemeietorii foaiei, continuă așa:

»Acela, care prezidează la sărbătorirea aniversării »Gazetei«, este fiul lui Iacob și nepotul lui Andreiu, este d-l Aurel Mureșianu, care a sărbătorit și d-sa nu de mult aniversarea de treizeci de ani de când conduce ziarul.

Insă nu oameni sunt de sărbătorit în primul rând aici, ci o ideie, o nizuință, — și cea mai frumoasă stăruință în urmărirea ei. N'am vrea să avem înaintea ochilor decât pilda aceasta unică, desbrăcată de ori-ce alte considerații, pentrucă cu atât mai mult să știm să ne pătrundem de ea, de *tăria jertfei* cu care a fost împreunată, din clipa cea dintâiu și până la momentul de fața....

»Nici aici, în țara liberă a României nu prea suntem așa de înaintați în cele ale culturei, ca să știm prețui în deajuns importanța pressei și mai ales valoarea condeielor cinstite — cum zicea »Unirea« despre cei de dincolo —; ingrată carieră este și aci gazetăria. Dar dincolo, peste munți, ea este îndoit de spinoasă.

»Aci, cel puțin, sunt la adăpost de prigoniri de natură brutală; prigonirea, când e, e *numai* de natură sufletească; dincolo însă adesea redacția unui ziar nu e decât anticamera închisorii, sală publică deschisă în toată clipa procurorilor și jandarmilor...

Să stăruiești într'o asemenea luptă o viață întreagă... Și apoi, urmașii cari au avut înaintea ochilor viața ta toată plină de jertfă, să i-a crucea ca s'o ducă mai departe.... Iată ceeace îndrăsnim a zice, că face mai mult decât strălucirea celor mai mari talente în serviciul neamurilor înaintate în cultură....

Noi suntem înapoiați; și dincolo și

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Dragoste, vacs de cizme și căpățină de zahar.

O curioasă armonie între aceste trei lucruri. Și cu toate astea ele au alcătuit odată o dragoste fericită, dând totdeodată și un mare avânt unei ramure industriale foarte însemnate.

Dupăce Napoleon a decretat oprirea mărfurilor din continent (pentru a năcăji pe Englezii pe cari nu-i putea suferi) prin care erau oprite toate vasele engleze a intra în porturile Europei, se urcaseră mărfurile coloniale colosal în preț și cu deosebire zaharul crud, ce se importa din India. Ca în toate celelalte state se întâmplă aceasta și în Franța.

Pentru a scăpa de diferite calamități se puseră atât Francezii cât și Germanii pe fabricarea de zahar din sfecle, cu care se ocupaseră ei de altcum și înainte, dar o părăsiră iarăși întâmpinând diverse greutăți. Acum însă îi mâna năcazul la alte nouă încercări.

In anul 1812 trăia în Montpellier un proprietar al unei rafinării de zahar, bogat. Acesta încă neputându-și procura zahar crud din India începu și el fabricarea zaharului din sfecle, se înțelege însă nu cu mai mare rezultat ca toți ceilalți fabricanți. Nu se cunoștea pe atunci limpezirea mustului de sfeclă în felul acela, ca să lasă alb zăharul ce-l produceau din zăharul indian. Zăharul astfel produs avea cu toată silința, ce și-o dădeau tot numai o coloare murdară, sură, neapetisantă.

Amintitul fabricant din Montpellier avea o fată foarte frumoasă și un mehanic asemenea foarte mândru dar și frumos. Așa se întâmplă, cum adeseori dragostea face câte o poznă, că tânărul mehanic se îndrăgosti de frumoasa fată a fabricantului, care încă răspundea la iubirea lui. Tatăl ei însă era încontra acestei dragoste și pentru ca să-o curme concedia pe mehanicul său de-odată într'un mod foarte brusc.

Nenorocitul îndrăgostit nu putu să-și afle post într'o altă fabrică din Montpellier și totuși nu se îndură să părăsească acest oraș. Se hotărî deci să se facă el singur fabricant. Nu însă fabricant de zahar, căci pentru aceasta nu avea îndestule parale, ci fabricant de vacs pentru cisme, căci pentru aceasta nu trebuia cine știe ce mare instalare și capital.

Ingrediențe principale cari să dea un lustru frumos, vacsului la fabricare, erau pe atunci — și sunt și astăzi: sirup și cărbuni de oase. După aceea mai sunt și alte necesare, cum e d. e. untura de pește, oțet de vin, acid muriatic, vitriol, ș. a.

Insă din cauza amintitei opriri a importului din Orient, era sirupul de zahar cel veritabil tot atât de scump ca și zaharul crud din India vestică. Dar tânărul fabricant de vacs a știut în curând să-și ajute. El cumpără dela un fabricant, ce prepară zaharul din sfecle, o cantitate mare de sirup de sfeclă c'un preț bagatel. Acest sirup foarte murdar și care se părea să fie cu desăvârșire stricat nu s'a putut folosi la fabricarea de zahar, pentru vacs însă era bun destul.

Tânărul amestecă mai întâi aceste lături c'o porțiune bună de cărbuni de oase și lăsă această amestecătură să stea peste noapte. Mare îi fù mirarea când a doua zi uitându-se la amestecătură văzù că cărbunii nu s'au amestecat cu sirupul, ei din contră l'au limpezit minunat de frumos, luându-i toată murdăria așa încât din sirupul acesta s'ar fi putut fabrica zahărul cel mai frumos și alb.

După ce se convinse încă odată cum se poate ajunge la așa un rezultat frumos, renunță de a se mai face fabricant de vacs.

Cărbunele de os, dupăce se așeză pe fund se putea scoate, spăla și întrebuința pentru a doua oară. Aceasta fù de mare însemnătate.

Peste măsură de vesel se duse tânărul descoperitor la fostul lui șef și îi spuse foarte iritat: »Dacă îmi vei da pe fiica d-tale și mă vei face compaționul d-tale, atunci am să-ți destăinuesc un secret, care merită milioane.«

»Ce fel de secret poate să fie ăsta« întrebă necrezător și supărat fabricantul.

»Acest secret privește limpezirea sirupului de sfeclă, așadară o problemă care n'a fost până acum deslegată de nimeni«.

»Și d-ta zici, c'o poți face?«

»Da.«

»Cum ai ajuns la aceasta descoperire?«

»Voind să fabric vacs.«

»Imi pare, că nu ești în toată firea domnul meu!«

»Ceea-ce îți spun eu acum, e purul adevăr. Aici ai dovadă la cele spuse de mine!«

El scoase din buzunar o sticluță una plută cu sirup cu desăvârșire limpezit.

aci.... Dar să lăsăm reflecţiile triste. Este sărbătoare. Şi tocmai fiindcă este şi o sărbătoare a jertfei, să ne înălţăm sufletele în sferele senine în cari nu e amărăciune. In sferele, în cari trebue să ne poarte contemplarea imaginei pure a 70 de ani de viaţă nobilă, dedicată marilor şi însufleţitoarelor ideealuri.... Nu, nu aceasta se poate chema o viaţă chinuită. Martirul nu cunoaşte ce e chinul.

Câtă prigonire a îndurat »Gazeta« în 70 de ani de viaţă, numai atâta să-i fie răsplata, cu vrednicie meritată. Şi ar ajunge şi pentru alţii.

Goana împotriva deputaţilor naţionalişti români. „Lupta“, ce ne soseşte, anunţă că deputaţii V. Goldiş, N. Oncu, Dr. St. C. Pop, Dr. I. Suciu şi Dr. A. Vaida sunt citaţi pe azi înaintea comisiunei de imunitate pentru a li se lua interogatorul în cestiunea suspendării dreptului lor de imunitate. *Suspendarea dreptului de imunitate s'a cerut pe motiv, că au pornit organisarea partidului — fără program.*

Manifestul coaliţiei sârbo croate. Din Agram se anunţă, că comitetul executiv al coaliţiei a redigiat definitiv textul manifestului, care va fi adresat populaţiunei croate în urma situaţiunei grave create prin amânarea dietei. Acest manifest a fost eri semnat de toţi deputaţii coaliţiei şi va fi dat publicităţii Dumineca.

Organizarea partidului naţionalist slovac. Din Turoc-St.-Martin se anunţă, că in zilele de 19 şi 20 Aprilie (serbătorile Paştilor), se va ţinea o consfătuire, la care vor participa membrii comitetului naţionalist slovac, deputaţii slovaci şi ziariştii slovaci. Obiectul consfătuirei este: organizarea partidului naţionalist slovac.

Contele Andrassy despre reforma electorală.

Ministrul de interne, contele *Andrassy*, a declarat unui redactor al ziarului „Magyar Hirlap“ următoarele cu privire la votul universal:

»Enunciaţiunea prim-ministrului Wekerle a fost greşit interpretată. Dânsul n'a spus nici un cuvânt despre terminul, când va fi prezentată dietei reforma electorală. Guvernul nu şi-a schimbat în privinţa aceasta intenţiunea. Prim-ministrul a zis numai, că desbaterile dietale par a lua o astfel de întorsătură, încât vor amâna desbaterea reformei electorale pe toamnă.

Şi din aceasta enunciaţiune reese, că punctul de vedere al guvernului n'a suferit vre-o schimbare, că guvernul ţine pe mai departe, ceeace am spus şi eu de repeţiteori, că nu lasă să treacă nici o zi in ce priveşte pregătirea reformei, că lucrările continuă neîntrerupt şi că, terminându-se lucrările, proiectul va fi prezentat fără întârziere.

Am mai spus, că lucrările pregătitoare se află într'un astfel de stadiu progresat, *că pot să prezent dietei proiectul în primăvara viitoare.*

Lucrările s'au progresat astfel, încât nu văd nici o pedecă, ca proiectul să nu fie prezentat în timpul cel mai scurt posibil.

O singură piedecă s'ar putea ivi, a încheiat Andrassy, care stă însă afară de cercul de putere al guvernului, anume pentru casul când obstrucţiunea ar lua astfel de dimensiuni, cari ar face dieta incapabilă de muncă. In casul acesta n'ar avea nici nu înţeles, a prezenta unei astfel de camere un proiect atât de însemnat, neavând şanse de-a putea fi votat.

»Asta arată într'adevăr foarte bine«, zise fabricantul interesat.

Esamină, gustă. »Da într'adevăr e minunat!«

»Şi era aşa un sirup murdar încât concurentul d-tale n'a vrut să-l folosească. Îmi crezi acum?

»Da!« esclamă pretinos fabricantul ca schimbat dintr'odată. »Eşti într'adevăr un mare geniu! Ceeea-ce până acum n'a fost posibil, d-ta ai dus'o la îndeplinire. Eşti gata să faci înaintea ochilor mei şi în fabrica mea o nouă probă?«

»Vreai să-mi dai mâna fetei d-tale dacă îmi va reuşi proba?«

»Da, voiesc!«

Amândoi şi-au dat mânile. Treaba era gata.

Proba se făcu imediat şi reuşi perfect. Astfel urmă logodna şi curând după ea nunta. Tânărul iventator deveni companionul socrului său. De atunci încolo fabricau zahăr din sfeclă de o calitate mult mai superioară ca cea dinainte şi care numai lăsa nimic de dorit în albeţe şi frumseţe. Şi deoarece secretul acestei metode de fabricare nu s'ar fi putut păstra pentru mai mult timp, il vândură pentru sume mari la alţi fabricanţi şi ajunseră astfel iute la o mare bogăţie.

Cronici bucureştene.

Bucureşti, 19 Martie.

Parlamentul, Camera Deputaţilor a dăruit două şedinţe ale sale *cauzei Teatrului Naţional.* Marea majoritate a deputaţilor a fost pentru ideia de a se da acestei instituţiuni de cultură şi de desvoltare a artei naţionale, menirea ei adevărată, de a se pune din nou pe drumul pe care fusese pornită cu atâtea jertfe şi cu atâta însufleţire de generaţia redeşteptării naţionale.

Nu i se contestă de altfel nici de adversarii săi, domnului *Davila* priceperea şi energia cheltuită pentru ca prin îndeplinirea tuturor cerinţelor scenei să ridice o piesă de teatru la adevărata ei valoare artistică. Vina fostului Director însă era în faptul că'şi înţelegea rolul într'un anumit fel. Chemarea Teatrului Naţional se identifica în concepţiunea sa cu însă'şi concepţia sa despre artă. Or fiind în fruntea Teatrului National al unui popor, care e încă destul de înapoiat, ca să fie nevoie să se facă o şcoală pentru cultivarea minţii şi a inimei din fiecare din instituţiile sale, atunci nu te mai poţi conduce după »gusturile« tale şi ale altor iubitori de gâdilituri sensuale. Şi de aceştia din nefericere are destul clasa bogată a Bucureştilor, ca să poată produce chiar excedente pe seama actorilor.

De 4—5 ani Teatrul Naţional e cerut şi de publicul însufleţit de sentimente naţionale şi de pressă, ca să între iar în serviciul artei naţionale încurajând operele româneşti, iar din cele străine primind pe acelea, cari ar putea fi o şcoală pentru noi. Se nădăjduieşte că acum se va încerca a se îndeplini si gândul acelor ce au întemeiat Teatrul Naţional şi dorinţa generaţiei noui, care vrea ca să se ţină seamă de menirea adevărată a acestei instituţiuni.

*

Iubitorii frumosului se înmulţesc — şi nu numai în sânul societăţii bucureştene, ci chiar şi în *Provincie*, unde trupe de teatru sunt aşteptate şi îmbrăţişate cu multă căldură. Peste tot scena e iubită şi foarte rar, dacă se mai întâmplă ca artistul să nu aibă şi un beneficiu frumos. A contribuit pentru provincie şi stăruinţa celor mai buni artişti pe cari îi are România: Notara, Liciu, d-na Romanescu, Agata Bârsescu, etc. Cât priveşte pentru Capitală apoi nici publicul nici arta nu prea lasă de dorit.

Şi poate mai mult din pricina acestei însemnate preocupări a publicului pentru scenă, s'a simţit trebuinţa unei trupe de operetă, care în scurtul timp de când lucrează a culese succese una după alta. Intre altele opera comică *„O miie şi una de nopţi“*, s'a jucat de zece-ori într'un timp destul de scurt, dar cu acelaş succes şi în totdeauna având stalurile pline...

A fost aproape fără scădere d-l V. Maximilian în rolul lui *Eddin*, măestrul de ceremonii al prinţului Suleiman; apoi Dra Florescu, în *Vally*, soţia lui Eddin. Erau de remarcat apoi vocile ambilor soţi şi în deosebi verva şi naturalul în comic la d-l Maximilian.

Insemnate şi bine îndeplinite au fost rolurile lui Suleiman şi Leila (N. Leonard şi Natalia Otto), pe a căror iubire e urzită toată opera şi toată comedia. Corul apoi dovedea, că fiecare femeie din haremul lui Suleiman e o bună cântăreaţă.

*

După concertul dela 22 Februarie al lui Castaldi a urmat în Dumineca trecută (2 Martie) festivalul Wagner, dat cu prilejul aniversării celor 25 de ani dela moartea compozitorului. Orhestra ministerului de instrucţie, mărită, a fost condusă de d-l Dinicu.

S'a cântat întâiu *Christoph Columbus*, o bucată descoperită de curând. Ca în toate bucăţile celelalte, şi aici geniul lui Wagner îşi pune poesia ideilor şi o simţire puternică, răsvrătitoare une-ori. De armonie nu se prea preocupă el, cu toate că bucăţile nu se simte să sufere din această pricină. Aproape aceiaşi reuşită au avut »Idila« din *Sigfried* şi *preludiul* din *Lohengrin* — şi celelalte.

In *rotonda Ateneului* e acum orânduită una din cele mai alese *expoziţii*: a domnilor *Serafim şi Angelescu.* Nu toţi îşi dau perfect seama când o pânză e frumoasă, când nu e frumoasă, pentru ce e frumoasă şi ce reguli ale perspectivei şi artei în genere au fost respectate sau nesocotite atunci când o bucată e reuşită sau nereuşită.... Nu toţi îşi dau seama de toate acestea, dar sunt mai multi de aceia, cari *simt* o bucată cât e de frumoasă!

Dacă ar fi să mă pun şi pe mine în una din aceste categorii aşi fi mai sigur de cea din urmă, pentrucă am *simţit* cât e de frumoasă *Valea Oltului* şi *Lacul-Oglindă* ale d-lui Angelescu, apoi *Se strică vremea*, de acelaş. Dar d. Angelescu mai e »tare« în flori. (*Coşul cu micşunele*).

Intre portrete e *Veneţiana*, dar mai cu seamă *Melancolia* aşa de naturală (O femeie) aşa de potolită şi de adâncă, încât te face să te opreşti şi-ţi vine s'o întrebi »Ce te apasă?« E o melancolie comunicativă. Ambele aceste portrete sunt ale d-lui Serafim.

Mai are d. Serafim un alt portret, *Agata.* Nu ştiu dacă a vrut să facă portretul unei anumite Agate, sau a vrut să dea un chip, care să fie expresia acestui nume. Unii cititori de bună seamă se vor mira de acest lucru. Eu însă, când am văzut portretul, am avut această din urmă impresie. Sunt unele nume, pe cari suntem îndemnaţi să le atribuim unor tipuri caracteristice. Aşa după părerea mea un tip caracteristic s'ar mai putea creia pentru *Frosa.*

M.

Cancelarul Germaniei despre căile ferate din Orient.

Ziarul rusesc »Nowoie Vremja« publică un interview avut cu principele de Bülow. Cancelarul imperiului a declarat categoric că afirmaţiunile presei ruseşti relative la proiectul de cale ferată în Macedonia, ce s'ar face din iniţiativa Germaniei, sunt false. Deoarece, a zis principele Bülow, planurile austro-ungare nu urmăresc decât scopuri comerciale, Germania nu putea să nu le salute cu aceeaşi bucurie cu care a salutat încercările tinzând la acelaş scop.

Germania nu creează de fel dificultăţi în aplicarea reformelor în Macedonia; ambasadorul Germaniei n'a făcut în chestiunea reformei justiţiei decât nişte condiţiuni obiective, la cari au aderat şi celelalte ambasade; Germania ţine cu tot dinadinsul să existe o acţiune comună a puterilor în Macedonia şi dacă propunerilor sale nu ar avea aprobarea Europei, ea va ceda pasul puterilor mai interesate.

In ceeace priveşte Persia, Germania, a continuat cancelarul imperiului, nu urmăreşte acolo decât scopuri comerciale şi nu se gândeşte la avantagii teritoriale în această ţară; calea ferată dela Bagdad trece numai pe teritoriul turcesc, iar traseul acestei linii se sfârşeşte la fruntaria Persiei. Este adevărat că primul loc in societatea drumului de fier dela Bagdad, aparţine capitalului german, dar capitalul străin nu este de fel oprit de a participa la girarea acestei linii, care de fapt este reprezentat în administraţiune.

In conflictul turco-persan, Germania a jucat un rol de împăciuitoare; Germania nu se gândeşte nici să colonizeze Asia mică, nici să obţină un port la marea persică, Calea ferată din Bagdad va ridica, este adevărat. Mesopotamia din punct de vedere economic, dar aceasta va fi profitul tuturor. Ceeace voeşte Germania este de a procura pieţe pentru industria sa. Atacurile pressei ruseşti sunt nedreptăţite din toate punctele de vedere; Germania nu voeşte să atace pe nimeni; perfecţiunea flotei sale nu este îndreptată contra nimănui, dar, în calitatea sa de mare putere, Germania trebueşte să fie gata pentru ori ce eventualitate şi va şti să apere graniţele sale.

Principele Bülow şi-a terminat interviewul declarând ridicule svonurile despre un amestec al Germaniei în afacerile interne ale Rusiei.

Salon de convorbiri.

La cestiunea fondului pentru şcoale.

Pornind dela propunerea, pe care a făcut'o mai înainte d-l G. Vlassa preot militar, ca toţi Românii cari au acţiuni la vre-un institut de bani să-şi dea dividenda pe un an ori doi pentru susţinerea şcoalelor săteşti, — ziceam propunând în coloanele acestui preţuit ziar înfiinţarea unui fond naţional pentru susţinerea şcoalelor noastre, că fondul acesta s'ar putea spori pe multe căi, cu toate ocaziunile şi convenirile, contribuind la el toţi fiii neamului nostru, iar băncile cari se zic o avere naţională să alimenteze acest fond din an în an dând câteva procente din venitul lor spre acest scop.

Idea acestui fond nu este de loc nouă. Mulţi se vor fi gândit la aceasta. Credeam că bărbaţii, cari ar fi putut lămuri cestiunea ne vor da în grabă sfatul lor. Ziarul »Lupta« în un articol de fond a stăruit pentru înfiinţarea acestui fond. In coloanele »Gazetei Transilvaniei« d-l *M. Strajan* a scris cu multă căldură, arătând necesitatea înfiinţărei fondului pentru şcoale şi arătând pericolul ce ar urma dacă nu se va porni la timp o acţiune în direcţia aceasta.

Mult mă mir, că de atunci nu a mai scris nimeni despre aceasta. (Ba s'a scris în »Gazetă«. — Red.) Băncile româneşti şi-au ţinut mai toate adunările generale, fără să fi cetit despre vreuna, că a votat ajutor anual pentru cutare şcoală poporală. (Ba da, acţionarii băncilor »Cordiana« şi »Arieşana« — Red.)

Fiind vorba de bănci pentru scopuri culturale şi filantropice în anul acesta au dat mai mult »Albina« din Sibiiu (peste 6%) şi »Patria« din Blaj (peste 4%) celelalte pe cât ştiu toate au jertfit mai puţin

Ar fi dureros din cale afară, dacă nu s'ar interprinde curând o acţiune în favorul şcoalelor noastre săteşti. Timp de aşteptare şi de şovăială nu mai avem, căci în 1910 trebue să fim deja pregătiţi, ca ori să primim ajutorul de stat şi împreună cu acesta toate urmările lui, ori vom perde dreptul de ale susţinea.

Am cea mai firmă convingere, că s'ar realiza înfiinţarea fondului pentru şcoale, ba am auzit pe unii propunând chiar fel de fel de mijloace şi căi, pe cari s'ar putea spori acesta. Am fi nedrepţi, dacă am zice că între noi domneşte nepăsarea în toate. Nu! Ceeace ne lipseşte este organizarea şi pornirea unei acţiuni puternice în direcţia aceasta..

Să ne punem pe lucru cât mai curând! In cazul acesta vom da o probă strălucită despre puterea de viaţă a neamului nostru, dacă ne vom salva şcoalele, şi vom dovedi guvernanţilor noştri, că nu suntem o cantitate neligeabilă, ci un popor plin de viaţă şi conştiu de puterea sa şi vom putea privi cu încredere în viitor!

Quisque.

ŞTIRILE ZILEI.

— 7 Martie v.

Numărul nostru jubilar, după cum am anunţat eri, va apare peste 3—4 săptămâni.

Deoarece am observat că mulţi dintre abonaţii la acest număr, sunt de părere, că este un număr al „Gazetei“ mai voluminos, de pildă ca numerile ce apar la sărbătorile mari, le atragem atenţiunea din nou asupra celor anunţate până acuma, după cari numărul jubilar este *separat*, va apare în format de carte şi se va estinde peste mai multe coli de tipar.

Marţi în presara zilei de 12 Martie st. v. va apare *un număr dublu al „Gazetei“*, care va conţine număroasele felicitări, ce ni-s'au adresat până acuma din toate părţile.

Abonamente la numărul jubilar se mai pot face încă până 20 Martie v. (2 Aprilie n,)

Din venitul curat al numărului jubilar se va pune temelia unui *fond pentru ajutorarea şi sprijinirea ziariştilor şi scriitorilor români dela noi.*

Teatru românesc în Braşov. D-na şi d-nul *Z. Bârsan* vor da, precum am anunţat deja, cu concursul mai multor diletanţi din Braşov, o reprezentaţie teatrală *Dumineca 29 Martie st. n.* în sala Redutei. Se vor juca următoarele piese: 1) »*Drepturile sufletului*«, dramă într'un act, de G. Giacova, trad. de Z. B., 2) »*Cântecul cocoşului*“ comedie într'un act, localizată din italieneşte de Z. B., şi 3) „*Scânteia*“, comedie într'un act de Pailleron. Prenotări se pot face la Eremias Nepoţii.

Jurământul învăţătorilor confesionali. Astăzi la orele 11 a. m. s'a dus în îndeplinire ceremonia jurământului învăţătorilor confesionali din comitatul Braşovului, impus de noua lege şcolară. Afară de toţi învăţătorii români, saşi şi câţiva unguri din comitatul nostru, au asistat la solem-

nitatea depunerii jurământului fişpanul, inspectorul şi subinspectorul şcolar, primarul oraşului şi reprezentanţii confesiunilor. Confesiunea gr.-or. a fost reprezentată prin protopopul Braşovului V. Voina. După vorbirile oficioase rostite de către inspectorul Pinter şi protopopul ev. săsesc Herfurth, învăţătorii au depus jurământul. După aceasta au mai vorbit fişpanul contele Mikes şi un învăţător sas.

Examen. Dl Vasile *Neguţ*, candidat de profesor, a făcut eri, precum aflăm cu succes censura de profesor la universitatea din Budapesta. Felicitările noastre!

Echivalenţa diplomelor din România. Din Bucureşti se anunţă, că guvernul austro-ungar prin dl Al. Lahovari, ministru plenipotenţiar al ţării la Viena, a informat guvernul român, că a hotărât să acorde la şcoalele superioare din Austria şi Ungaria, fără deosebire, echivalenţa diplomelor din România. Ministerul afacerilor streine, a informat despre acest fapt, ministerul instrucţiunei.

Cununie. Valeria M. *Bayer* şi Alexandru *Suru*, căsătoriţi. Budapesta, 18 Martie 1908.

Felicitările noastre!

O anchetă în cestiunea instruirei în gimnastică Ministrul instrucţiunei publice, contele Appony a întocmit o anchetă conchiămând mai mulţi specialişti fruntaşi El a propus următoarele probleme: 1) Corăspunde instrucţia gimnastică actuală dela şcoalele secundare pretenţiunilor îndreptăţite de azi. 2) Este oare necesază sistemizarea unei inspecţiuni speciale a gimnasticei. 3) Ce cultură şi calificaţiune să aibă instructorii de gimnastică în şcoalele secundare.

Manevrele cele mari în Ungaria. După un interval de şapte ani supremul comandant al armatei, Maj. Sa monarchul va fi present la aceste manevre, ca şi mai înainte în fiecare an. Manevrele se vor ţinea în Ungaria vestică în unghiul vestic al Dunării. Ele au caracter de manevre ale întregei armate, se vor forma două corpuri de arme, cari vor opera. Nu este decis, unde va fi cuartirul general. Amănunte nu s'au stabilit încă. Atâta se ştie, că vor opera la manevre corpul al 4-lea (Budapesta), al 5-lea (Poşon), al 13-lea Agram).

Din despărţământul Zărneşti al »Asociaţiunei«. Ni-se scrie: Deşi alcătuit numai din 5 comune, despărţământul »Zârneşti« mai ales în anii din urmă şi-a împlinit cu vrednicie rolul său cultural în organismul Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului nostru. Adunarea, de cerc ţinută astă-vară în comuna Poiana Mărului, a avut un succes deplin, care ne îndreptăţia să legăm şi mai mari speranţe de activitatea în viitor a acestui despărţământ, care oferă conducătorilor dornici de progres un teren priincios ori cărei munce culturale şi economice. Aceste speranţe însă astăzi încep să scadă. Primesc ştirea, că directorul despărţământului, d-l Dr. Iancu *Meţian*, şi-a înaintat comitetului central dimisia din postul său. Insufleţirea, cu care a fost chemat din nou la acest post de ultima adunare de cerc, era o dovadă de recunoştinţă generală pentru meritele ce şi-le câştigase în periodul de mai înainte, ca conducător al mişcărei culturale din acest cerc. Prin repăşirea d-sale despărţământul nostru este adus în aceeaşi poziţie critică, în care ajunsese înainte cu vre-o 6—7 ani în urma retragerii dela conducere a d-iui adv. N. *Garoiu*, care 10 ani de zile purtase cu onoare stindardul. Postul de director al despărţământului nu poate fi ocupat decât de-o persoană, care pe lângă dorul de a munci dispune şi de autoritatea şi independenţa socială necesară. Din acest punct de vedere retragerea d-lui Dr. I. *Meţian* lasă după sine un gol care în împrejurările actuale cu greu se va putea acoperi. Aceasta ne face să insistăm asupra retragerei d-sale şi să-l rugăm a reveni la postul, în care este urmat de concursul tuturor oamenilor de bine. — *Un membru al Asoc.*

Inmormântarea profesorului V. Păun In mijlocul unei mari afluenţe de prieteni şi cunoscuţi a avut loc Marţi la cimitirul Belu din Bucureşti, înmormântarea regretatului prof. V. Păun. Au vorbit d-nii Gh. Popa din partea profesorilor liceului Lazăr, M. Mora din partea »Sindicatului ziariştilor«, un elev al liceului şi dr. Eraclie Sterian. Principele Ferdinand şi principesa Maria au depus două jerbe de flori. Au depus coroane Clubul Liberal, Sindicatul ziariştilor, ziarul »Secolul«, profesorii liceului Lazăr, elevii aceluiaş liceu, familia Alimăneşteanu, etc.

Protopresbiter al tractului Haţeg, a fost numit de consistoriul arh-di-cezan din Sibiiu dl Dr. Cornel *Popescu,* paroh în Deva.

Un institut universal de fiziologie. In ultimul congres, ţinut anul trecut la Cambrige, s'a hotărât înfiinţarea la Paris a unui institut universal de fiziologie, la care să se concentreze şi să se facă cercetările fiziologice din lumea întreagă. Acest institut s'a şi înfiinţat şi poartă numele de »Institutul de fiziologie Marey". Deoarece însă, instalarea şi susţinerea unui asemenea institut, necesită o cheltuială colosală, statul francez a intervenit, prin legaţiunile sale, pe lângă diferitele state, de a contribui cu câte o mică subvenţie anuală Dl ministru Haret a hotărât să acorde acelui institut, o subvenţie anuală de 1800 lei, cu începere de la 1 April e a. c.

O statistică judiciară turcească. După un raport primit din Salonic, numărul arestaţilor, cari au fost judecaţi de tribunalul excepţional, în cursul anului 1907 a fost de 1440. Dintre aceştia 431 au fost condamnaţi şi 1009 achitaţi, după ce făcuseră fiecare câte 4, 6 sau 8 luni închisoare preventivă. Printre condamnaţi au fost 331 bulgari, 56 greci, 9 români, un turc şi un israelit. Dintre cei achitaţi 570 revoluţionari bulgari; 350 greci; 63 Români; 5 turci; 2 albanezi şi 1 israelit.

Ucigaşi superstiţioşi. Să nu ne prindă mirare dacă vom povesti despre niste ucigaşi cu credinţe deşarte chiar din fundul Africei, deoarece chiar şi la noi stăpâneşte credinţa deşartă destul şi prea destul. Iată cum cetim într'o foaiă: Mai mulţi africani îşi puseseră în cap a omorî pe un inginer englez. Ei pândiră un timp potrivit tocma pe când obicinuia inginerul a dormi. Povestea o spune chiar un african, care a fost de faţă la săvârşrea crimei. El spune, că ucigaşii au năvălit asupra inginerului, carele dormia şi n'avea la sine nici un fel de armă, deoarece armele sale erau atârnate de cuierele din odaia sa. Ucigaşii l'au tăiat bucăţi cu cuţite şi cu o sabie arabească. Unul dintre ucigaşi şi-a sters mâna plină de sânge de o piatră de mezuina, şi tocmai prin acesta s'a descoperit omorul. In urma arătării s'a făcut cercetare judecătorească şi între altele a ieşit la iveală, că ucigaşii, ca să nu se descopere fapta lor, s'a folosit de farmece şi descântece şi jertfe africane. Ei legară pe servitorul negru de un scaun, îl acoperiră cu un lepedeu cernit — iar unul dintre ucigaşi bag samă hogia lor, a rostit nişte boscoane, formule de farmece. Apoi i-a dat servitorului o beutură descântată să-şi uite cele ce le văzuse In fine au cântat în cor o cântare africană, care probabil ar fi asurzit pe ori cine, dar servitorul totuşi a descoperit păcatul — aşa cum l'a văzut el că s'a făcut.

Rectificare. Din greşeală nu s'a amintit în numărul 46 că pe lista elevilor Emil Ţ ă p o s u şi Iosif P u ş c a r i u a contribuit şi d-l *Ioan cav, de Puşcariu 8 cor.* pentru înlesnirea unei călătorii de studiu, ceea ce direcţiunea gimnaziului ort. român prin aceasta rectifică.

Un episcop acuzat. Funcţionara postală Sara Hegedüs a intentat proces episcopului din Cips (Zips) Alexandru Parwy. Pricina procesului este următorul: Numita funcţionară afirmă, că făcând ea încă cu două amice ale ei o vizită episcopului într'o afacere privată, episcopul i-ar fi luat un medalion, promiţându-i că îl va împodobi cu briliante, dar i-a pus Sarei condiţiunea, ca ea în persoană să vie la dânsul să-şi ea medalionul. Femeia n'a voit să primească oferta vlădicului şi astfel nu putu să-şi recapete medalionul. Deci intentează sfinţiei sale proces, la care s'au prezentat ca martore oculare amicele actorei, bucătăreasa Kovaci şi Ana Don, cari amândouă au mărturisit sub jurământ, că lucrul s'a petrecut aşa cum a susţinut Sara. Episcopul la rândul său intentează proces contra bucătăresei, acuzând-o de sperjur (jurământ strâmb) şi că ar fi cercat ai stoarce episcopului suma de 30.000 coroane. Episcopul are de advocat pe deputatul dietal Emil Nagy. Lumea aşteaptă curioasă cum se va decide acest proces scandalos. Cele două femei au fost arestate.

Fuzionarea a două institute financiare româneşti. Ni se aduce la cunoştinţă că însoţirea »Crişana«, societate de economii şi credit în Brad, a fuzionat cu institutul de credit şi ec. »Crişana« societate pe acţii în Brad, căreia i-a predat toate activele şi pasivele sale. Prin urmare însoţirea »Crişana« îşi continuă mai departe activitatea ca societate pe acţii.

Primul congres internaţional contra duelului se va ţinea în zilele de 4, 5 şi 6 August în Budapesta Biroul congresului apelează la publicul din Ungaria, ca să se alăture mişcărei antiduelistе, înscriindu-se ca membri în liga antiduelistă.

Duel între doi generali. Din Petersburg se anunţă, că generalul *Fok* a provocat la duel pe generalul *Smirnov*, fiindcă acesta s'a exprimat în decursul desbaterilor procesului Stössel, în mod ofensător asupra activităţii desfăşurate de Fok, în timpul asediului Portului-Arthur. Alaltăieri a avut loc eşirea pe teren. Smirnov a fost grav rănit.

Cum a murit de foame un sgârcit. Intr'un orăşel din Silezia s'a găsit un adunător de cărbuni într'o cutie goală de ouă mort de foame Asupra acestui nenorocit s'a găsit pe lângă o sumă considerabilă de bani gata şi un libret dela cassa de păstrare de 3000 mărci. El aduna în viaţa sa cărbunii, care picau din camioanele de transportat cărbuni pe strade şi în loc de aşi face foc cu ei, îi vindea şi astfel economisi sumele aceste de parale, neîndurându-se a cheltui ceva pentru mâncare şi încălzit. El mai vindea şi ouă, pe cari le cumpăra eftin şi le vindea mai scump, păstrându-şi totuşi cutia unde ţinea ouăle. ca să moară de foame şi de frig în ea. Astfel îl găsiră vecinii ţapăn în cutie.

Pe lângă facultatea de medicină din Iaşi, se va înfiinţa o şcoală de farmacie.

Apă în planeta Marte. Un astronom american Lewel a constatat, că pe suprafaţa lui Marte sunt vapori de apă. Dr. Archenhold a făcut ziarului »B. L« următoarea comunicaţie: De ani de zile sunt de părere, că în Marte se pot observa prin telescop canale şi şesuri maritime; observatori ai lui Marte au constatat schimbări în acest planet, care nu se pot atribui revoluţiunilor şi schimbărilor violente ale naturii, ci se reduc la întocmiri artistice. Aceste canaluri, late de mai bine de 50 de kilometri, se pare că au menirea de a conduce productele topite, care se scurg cum spun observatorii, vara de la cupolele polare, spre drumurile corespunzătoare. Aceste sunt consecvenţele ce se pot trage din aceste descoperiri. Spre a întocmi însă o analiză spectrală, prin cari se pot vedea aburii de apă din cestiune, se cer aparate foarte sensibile, cari până acum nu s'au putut pune la dispoziţiunea scrutătorilor. Cu toate aceste, astronomul scrutător american, carele dispune de mijloace băneşti considerabile, a fost în stare a şi acvira instrumentele necesare.

Teologi români eliminaţi. Cetim în »Az Ujság«, că patru teologi gr.-cat. români, cari au urmat cursurile în seminarul rom.-cat. din Oradea-Mare, au fost eliminaţi din institut pe motiv că n'au voit să'şi iscălească numele lor ungureşte într'un album maghiar, trimis Papei din Roma. In forma aceasta ştirea ne pare cam fantastică.

Un ingener traversează oceanul Atlantic cu o luntre. Inginerul Borne din Havre, însoţit de un matelot, are de gând a străbate marea Atlantică pur şi simplu cu o luntre. El va pleca din Antwerpa la mijlocul lunei Maiu. Luntrea, cu care va traversa oceanul, va fi prevăzută cu pânze (vintrele). Drumul îl va face în curs de 7 săptămâni, dar nefiind sigur, că va reuşi a trece în acest interval peste ocean, se va provedea şi cu merinde peutru o jumătate de an. Este de remarcat, cum ni se spune, că ingenerul Borne e convins, că vasul său va brava toate pericolele de pe mare. Iată construcţia lui: Luntrea constă din grinzi grămădite una peste alta în trei grupe, care au o lungime de 21 m. şi o lăţime de 4 m. Vintrelele sunt patru la număr, fiecare de câte 1 m 50 cm. înălţime şi 1.25 m. lăţime; la capăt şi la coadă luntrea este ascuţită; grinzile sunt aşezate în grămezi puse una pesta alta, prin urmare în vasul acesta nu poate fi vorba de o cabină, unde s'ar putea adăposti contra eventualităţilor aşa de dese pe ocean. Partea de mijloc a vasului este făcută aşa, în cât să se poată scoate spre a se aşeza aci merindea. Indrăsneţii plutitori vor odichni peste noapte în nişte saci legaţi de catargurile acestui vas ciudat. Cea mai mare greutate, ce o vor întâmpina, este, că nu se pot provedea cu apă de băut. S'ar putea să ia cu ei o cantitate mică de apă dulce, dar nici asta nu va putea rămâne timp mai îndelungat proaspătă, ca să poată fi bună de băut. Borne are speranţă, că el se va putea aproviziona cu apă şi eventual şi cu merinde dela vapoarele, ce le va întâlni în drumul său, fără însă să se gândiască, că luntrea sa este expusă curentelor capricioase ale vânturilor, şi astfel aruncată cine ştie, în ce depărtare enormă din drumul obicinuit al vapoarelor. Deşi mulţi amici l'au desmântat pe Borne dela aceasta întreprindere îndrăsneaţă, el nu se abate dela planul său cu nici un preţ!

Varietăţi.

Vânatul în Germania e o industrie înfloritoare şi productivă, producând în primul loc statului, numai prin permisele de vânătoare, suma frumuşică de 7,500,000 lei. *Germania are 600,000 de vânători;* câte unul pentru fiecare sută de locuitori. Cantitatea vânatului anual, socotit laolaltă e de 25 milioane kilograme, cari produc 33 milioane lei.

Cu aproximaţie, în fiecare an se ucid în Germania: 22 500 cerbi, 15,500 dami, 190,000 căprioare, 14,000 mistreţi, 4 milioane iepuri, 4 milioane potârnichi, 1,500,000 prepeliţe, 250,000 fasani, 40,000 canari sălbatici, şi încă vreo 2,500,000 păsărele.

De bunăseamă că în Germania se găsesc păduri pretutindeni şi că e cu stricteţă păzită legea asupra exploatării pădurilor şi mai cu seamă legea care priveşte vânatul.

*

Revue avicole vorbeşte de o minune, cure se poate încerca de altfel.

Se ştie că mulţi crescători de canari adaogă la mâncarea canarilor piper de Cayenne, cea ce contribue să dea penelor o coloare roşcată, mult preţuită la canari. Dacă se adaogă acest piper şi în mâncarea paserilor albe din curte (găini) penele lor capătă o culoare roşie spălăcită, dar coloarea asta nu rămâne aceiaşi, ea devine tot mai roşie dacă timpul e umed şi viceversa. Aşa că ai putea avea în curte un barometru mişcător, viu, care îţi ouă cel puţin a doua zi şi pe care, la urma urmelor îl poţi şi mânca. După ce multă vreme s'a amestecat în mâncarea paserilor cu pene albe acest piper, atunci poţi fi sigur, zice *Revue avicole,* că înroşirea repede şi pronunţată a penelor e semn de ploaie bogată.

Aceasta se poate încerca de gospodarii de prin sate, cari de altfel au la ţară atâtea şi atâtea barometre. Toate animalele de casă oferă câte-un barometru, iar dintre pasări şi găinile negre şi muştele şi chiar pisica.

Sarea se umezeşte uneori cu 24 de ceasuri mai înainte de a se arăta norii în zare.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 20 Martie. In şedinţa de eri a dietei au luat cuvântul final contra revizuirei regulamentului deputaţii *Mezöfi* (socialist), disidentul *Pilisy* şi naţionalistul *Polit,* care într'un discurs mai lung ia în apărare naţionalităţile în contra atacurilor ce li s'au adresat în decursul desbaterei, şi pledează din nou pentru luarea dela ordinea zilei a proiectului de revizuire.

Astăzi dieta n'a ţinut şedinţă din cauza aniversării morţii lui Kossuth.

Budapesta, 20 Martie. In cameră s'a discutat eri o versiune senzaţională, anume că între opoziţie şi guvern s'ar fi încheiat un pact, aşa că obtrucţia pe tema revizuirei regulamentului nu se va mai face. Andrassy s'ar fi obligat a introduce oarecari modificări în proect.

Viena, 20 Martie. Blocul slavoromân din Reichsrath a fost definitiv constituit. A fost ales preşedinte dep. croat Vucovici şi secretar dep. român Onciu.

Diverse.

Medicina antică. S'a găsit un document care spune că regele Cyrus (550 înainte de Christos) n'a beut decât apă fiartă ţinută în flacoane ermetic închise, »pentru a împiedeca întrarea unui germene vătămător«.

Cum rămâne cu bacteriologii noştri, care susţin că descoperirea microbilor e modernă.

*

Telepatie. Jurnalul »La Lumière« a publicat în 1906 un caz curios de telepatie: D-rul Gorcia, un portughez, fu trezit noaptea sub impresia unui vis îngrozitor, şi spuse soţiei sale că visase că regele Alfonso XIII fusese asasinat. Câteva oare mai târziu, dânsul afla de atentatul săvârşit la Paris în contra lui Alfonso«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907 3 Martie.	Activ:	1908 23 Februarie.	1908 1 Martie.
115.452 235	81857235 Reser. metal. aur 93901108 / 33595000 „ Trate aur 38535000	132.899,420	132 436.108
1.225,641	Argint și diverse monede . . .	1 678 458	1.772,323
82.623,237	Portofoliu Român și străin. . .	73.077,169	75 363,137
30.231,161	*Impr. contra efec. publice 7581200 / „ „ „ în cont-corent 17432246	25 086,601	25 013,446
11.999,924	Fonduri publice	11.999.924	11.999.924
15 931,524	Efectele fondului de reservă . . .	15 638,508	15.638,508
3 270,12	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3 243 121	3 243.121
5.882.259	Imobile	5 929,067	5 929.463
610,795	Mobilier și Mașini de Imprimerie .	643,103	643 205
333 817	Cheltueli de Administrațiune . . .	542,139	355 302
88.231,888	Depozite libere	105 866,484	104.944 184
—	Conturi curente	4.970,63[illegible]	4 086.661
17.588 576	Conturi de valori	22 454 833	22 555 214
373 471.178		403.829 457	403 980.596
	Pasiv:		
12.000 000	Capital	12.000.000	12.000,000
22 697 129	Fond de rezervă	24.574,391	24 574,391
3 343 012	Fondul amortis. imob. și material .	3.603,940	3 603,940
245.229 850	Bilete de Bancă în circulațiune . .	257 201,410	258 203,030
583,415	Dobânzi și beneficii diverse . . .	583,232	655,051
88 231.888	Depozite de retras	105 866 484	104.944,184
1 385 8[illegible]6	Conturi curente	—	—
373 471 178	Scomptul 5% / * Dobânda 5 1/2%	403.829 [illegible] 7	403.9[illegible]0 596

Brassó Vármegye alispánja.

Sz. 2915—1908.

Pályázati hirdetmény.

Brassó város polgári közkorházánál előlépés folytán megüresedett első másodorvosi és a kinevezés folytán esetleg megüresedő második másodorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Mindkét állás javadalmazása 1600 kor. fizetés, szabad lakás, 24 ürméter tüzelőfa és 36 liter petróleum.

Az 1876 évi XIV. tc. 63 §ában előirt képesitést igazoló okmányokkal felszerelt szabályszerü folyamodványok **folyó évi április hó 25-ig** adandók be Brassó vármegye alispáni hivatalhoz. Később beérkezett pályázatok figyelen be vetetni nem fognak.

Brassó, 1908 március hó 18-án.

Jekelius Ágost, s. k.
alispán.

(97,1—2.)

Avis.

Un comis de branșa **colonială,** care au servit deja un an ca comis, bun detailist și pricepe limba maghiară și germană află condițiune la firma:

N. Grădinar,
Brașov.

(98,1—3.)

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon.

„Romana" dans de colónă în 5 figurI. *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață",) de *Tunarul din Dumbrău,* Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei" cu esplicări) și costă numai 2 cor. 50 banI (plus 5 banI porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana" se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Se caută agenți

Persoane aparținând ori cărei clase în special acele ce sunt în relații și contact cu poporul și oamenii dela sate, sunt rugate a-și da adresele respective. Câștig ușor și mare. Oferte sub **H. A. 2808 Rudolf Mosse, Viena** (Austria). (5—5)

Vițe nobilitate

liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaș [Ardeal].

Cereți Catalogul prețurilor!

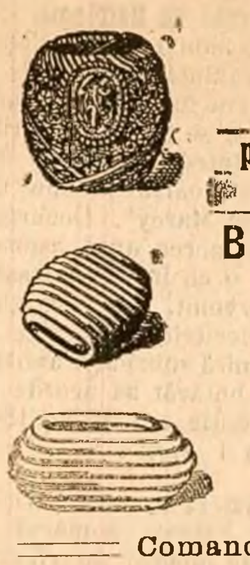
Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Fiecare proprietar de vii se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[3012,44—47.]

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 20 Martie 1908

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	Valuta în fi.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	20	—
„	Grâu mijlociu . . .	18	—
„	Grâu mai slab . . .	17	—
„	Grâu amestecat . .	18	—
„	Sēcară frumósă. . .	15	—
„	Sĕcară mijlociă. . .	14	40
„	Orz frumos	8	80
„	Orz mijlociu. . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	6	40
„	Ovĕs mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	9	20
„	Mălaiu (meiu) . . .	16	—
„	Mazăre.	13	—
„	Linte	26	—
„	Fasole	11	—
„	Sĕmênță de in . . .	20	—
„	Sĕmênță de cânepă .	15	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	16
„	Carne de porc . . .	1	16
„	Carne de berbece. .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	—

IOAN PETEU

prima fabrică de luminări de Ciară și Parafină din Ardeal.

BRAȘOV, La doi porumbi.

Oferă luminări de ceară albe pentru biserici, comercianților cu prețul de

fl. 41·50 suta de kg.

Comandele să primesc numai până la 25 Martie a. c

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din

ȘCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co., în Mediaș (Ardeal)

oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: **văratici, ernatici, tufe de smeură, fragi,** diferiți mărăcini pentru garduri. **Coriferi, trandafiri etc.**

Catalog cu prețuri la cerere se trimite gratis.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin sporuic.

Serviciu demn de încredere și conscienţios

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/1 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser Versandt in Buziasfürdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. Inter. Telef. 18.

Se caută representanți locali abili.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vêndĕtorii de cărțĭ prin orașe și têrgurĭ

este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumneḑeu"

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprinḑĕnd rugăciunĭ de diminéța și de séră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciunĭ folositóre 56 la numĕr pe 255 paginĭ, format octav mic.

Acésta carte de rugăciunĭ artistic legată este prima la Românĭ, carĭ până acuma se închinau din cărțĭ subred legate și ordinare. Acuma nu trebue sĕ stăm în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalitățĭ. Prin cartea de rugăciune *„Lauda lui Dumneḑeu"* s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumósă și se póte căpĕta în diferite legăturĭ dela mai simple până la mai luxóse și tóte în preț fórte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.
Legătură trainică négră și aurită cu séu fără chip sfânt	—.90
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60
„ „ „ cu încheietóre	1.80
„ „ „ cu cadriu argintat și închiḑĕtóre	2.10
Imit. de fildes cu catifea și închietóre	2.65
„ „ „ cu catifea și podóbă mai mare	3.10

Vîndĕtorii de cărțĭ primesc un rabat mai considerabil.

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra *„Cartei de rugăciune" întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprinḑĕnd asemenea tóte rugăciunile nóstre folositóre ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toțĭ școlarii.

Prețul acestei cărțĭ:

In pânză négră . . . . cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxósă . . . . . . cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare . . . cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au sĕ se adreseze și **vêndĕtorii.**